

Når mitt adoptivbarn avviser meg og er sint og sur på meg – hva gjør jeg da?

Av privatpraktiserende psykologspesialist Joachim Haarklou,

Denne artikkelen ble første gang trykket i Verdens Barns medlemsblad i 2006.

Når barn forut for adopsjon opplever tap av hovedomsorgsperson, dvs. et tilknytningsbrudd, kan de subjektivt oppleve dette som avvisning. Når barn forut for adopsjon opplever gjentatte omplasseringer, kan de oppleve dette som rotete og uforutsigbart. Når de opplever at deres grunnbehov ikke dekkes, opplever de frustrasjon i relasjonen og dermed sinne. Når barn opplever ikke å bli elsket, føler de seg fornektet og ikke ønsket.

Denne opplevelsen av avvisning, at livet er rotete og uforutsigbart, samt det å reagere med sinne på opplevelsen av å kjenne seg fornektet og ikke ønsket, dette utgjør relasjonskvaliteter som barnet lagrer i sin følelseshjerne amygdala, i det limbiske system. Dette utgjør barnets sensomotoriske hukommelse, dvs. at det er barnets kropp som husker å ha opplevd dette uten å kunne snakke om det. Det er dette barnet senere søker å gjenskape (Bowlbys indre arbeidsmodeller) når det i projiserer sitt sinne, sin avvisningsfølelse, en rotete og uforutsigbar måte å forholde seg til foreldrene på, over på sine foreldre.

Her blir det avgjørende hvordan foreldrene svarer på barnets gjenskapte relasjonskvaliteter, eksempelvis sinne og avvisning. Dette er avhengig av hvilken ballast foreldrene har med seg fra egen barndom. Har de ikke opplevd sinte og avvisende foreldre, responderer de lite på barnets overføring av dette, og andre mer utviklingsfremmende relasjonskvaliteter kan tre frem. Har foreldrene derimot selv opplevd avvisning og hatt sinte foreldre, er de i fare for å reagere tilbake med enda mer sinne og avvisning, dvs. overfører disse relasjonskvaliteter tilbake til barnet. Har man hatt sure foreldre, strever man når barna blir sure. I verste fall kan man lete frem surhet i sitt eget barn til man finner den. Da er man i fare for både å bekrefte den og forstørre den. Dette gjelder det å erkjenne og motvirke, slik at de utviklingsfremmende relasjonskvaliteter kan etablere seg, fremfor de mer utviklingshemmende.

I tillegg til bruk av forsvarsmekanismer på umodent vis, er de som har opplevd avvikende omsorgsformer i egen barndom, i fare for å kompensere for disse ved å gå inn i prosjekter hvor de jobber med å få en far til å slutte å drikke, jobber med å ta ansvar for søsken der foreldrene ikke gjør det, jobber med å få en deprimert mor til å bli responsiv, eller jobber med å gjøre seg sin kjærlighet fortjent. Sistnevnte har opplevd kjærligheten betinget til utseende (du må være ren og pen for å bli elsket), prestasjon (du må komme hjem med gode karakterer for å bli elsket) eller oppførsel (du må være snill for å bli elsket). Enkelt sagt gjelder det for alle å være ferdig med barndommens prosjekter i forhold til egne foreldre, før en er fri og moden til å gå inn i en gjensidig og likeverdig samlivsrelasjon. Ellers er man i fare for å fortsette med sine prosjekter, som egentlig gjelder egne foreldre, ovenfor sin livspartner, samt egne barn. Når det gjelder projeksjoner og andre forsvarsmekanismer ved opplevelse av frustrasjon, er spesielt barn hyppige ofre for sine foreldre her. Dette gjelder det å erkjenne og motvirke.

Dette gjelder i neste omgang også adoptivbarnet når det selv får barn. Er adoptivbarnet, som er blitt forelder, ikke ferdig med egne barndomsprosjekter, (muligens bestående av å gjenskape subjektiv opplevd avvisning fra biologisk opphav som projeksjoner ovenfor sine adoptivforeldre), vil det som forelder være i fare for å fortsette med det. Det kan føre til at den nye forelder strever med å gi sitt nye barn den kjærligheten den selv har strevd med å ta imot når egne adoptivforeldre ble dyttet vekk, og det kan føre til at den nye forelder ikke bare opprettholder avstand til egne adoptivforeldre, men heller ikke tillater nærhet mellom eget barn og egne adoptivforeldre. Da har avvisning som relasjonskvalitet vandret fra generasjon til generasjon, dvs. fra adoptivbarnets biologiske foreldre til adoptivforeldrenes barnebarn.

Bøker som "Ut av dine foreldrenes grep" til Susan Forward og "Ta utfordringen" til Erik Møller kan hjelpe med bevisstgjøring av egen barndoms betydning for eget reaksjonsmønster.

Noen adoptivforeldre kan være i behov for veiledning eller terapi. Andre trives med å gå på et selvutviklingskurs.

Hisøy den 17.6.06
Joachim Haarklou